

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj je zborovalo dne 3. oktobra v Dutovljah. Udeležencev je bilo poleg precejšnjega števila članov tudi nekaj tovar. gostov iz Tolminskega in tržaške okolice.

Po nagovoru in pozdravu predsednikovem je pozdravil navzoče v imenu „Učit. društva za tržaško okolico“ tudi tovariš Ferluga. Nato se je prečital in overil zapisnik zadnjega zborovanja.

Referat „Tehnika“, ki nam ga je podal tov. Anton Merič, je bil kaj interesanten, temeljit in zato jako marljivo sestavljen. Zbudil je največjo pozornost vseh navzočih. Zaradi prevelike obsežnosti bo referat nadaljeval pri prihodnjem zborovanju.

Zvršetkom se je referentu izreklo laskavo priznanje ter čestitalo od strani navzočih tovarišev in tovarišic.

Končno se je razpravljalo tudi o novoustanovljenem društvu „Kršansko-mislečih učiteljev v Gorici“ ter stavilo različne resolucije in predloge. Sprejele so se soglasno sledeče:

1. Učiteljsko društvo za sežanski šolski okraj, zbrano v Dutovljah 3. oktobra 1907., pomiluje vse kolege in kolegije, ki pod krinko kršansko-mislečega učiteljstva lezejo v jarem odvisnosti stare, že davno pokopane šole.

2. Vsak član „Kršansko-mislečih učiteljev v Gorici“ je kot član našega društva izključen.

3. Vsa vabila naj se odslej naslavlja na šol. vodstva namesto na posamezne člane.

4. Vsa vabila in društvena poročila naj se kolkujejo z narodnim kolkom družbe sv. Cirila in Metoda.

5. Društvo bodi član „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

6. Blagorodnemu g. Ant. Rebeku, c. kr. namest. svetniku v Sežani se čestita na novem imenovanju.

Slednjič se je izvolilo v odbor za politiško organizacijo in izvenšolsko delovanje sledeče tovariše: Anton Berginec, Anton Kosovel, Josip Ravbar in Franjo Vendramin.

Nato se je zborovanje zaključilo.

Politiški pregled.

* **Državni zbor.** Državni zbor je sklican k zopetnemu zasedanju na dan 16. t. m.

* **Dalmatinski deželni zbor.** V debato o šolskem proračunu je posegel dr. Trešić, ki je označil šolsko metodo kakor pogrešeno, češ, da je refleks nemške metode, in očital je vladi, da se noče ozirati na uspehe pedagogije v Hrvaški. Govoril je tudi o potrebi gozdarske, rudarske in posebno ribarske šole. — Posl. Biankini je predlagal ustanovitev ambulantnih tečajev za analfabete. Navedel je grozno dejstvo, da je od 600.000 prebivalcev 468.361 analfabetov; po Anderličevi metodi pa je možno tudi odraslega človeka v dveh mesecih naučiti čitati in brati. — Posl. Čingrija, referent finančnega odseka, je prečital proračunsko poročilo za l. 1907. Skupna potreščina za to leto znaša K 1.974.841. — Vladni poročevalec je povedal, da bo treba nad 1 milijon podpore v svrhu gospodarskega izboljšanja Dalmacije.

* **Štajerski deželni zbor.** Posl. Vošnjak je utemeljeval svoj predlog, s katerim se deželnemu odboru naroča, naj prouči vprašanje zaradi spremembe § 63. državnega šolskega zakona, da se občine razbremenene pri ustanavljanju novih šol ter naj nekaj stroškov prevzame država in dežela. Predlog naj deželni odbor poroča o tem v prihodnjem zasedanju, se je naročil združenima finančnemu in naučnemu odseku.

* **V istrskem deželnem zboru** so poročali v seji 4. t. m. o ureditvi učiteljskih plač: I. kategorija 1920 K; II. kategorija 1680 K; III. kategorija 1440 K. Kvinkvenijev 6. — Zahtevalo se je pri namestništvu poseben urad za Istro.

* **V nižjeavstrijskem deželnem zboru** so dali deželnemu odboru nalog, naj stopi v stik z vojnim ministrom v svrhu agrarnih kurzov za vojake v aktivni službi.

* **Narodnosti in volilna pravica na Ogrskem.** Na Ogrskem se vodi živahna agitacija za splošno volilno pravico. To agitacijo so vodili doslej poglavitno socialisti, a zaostale niso tudi narodnosti zlasti v poslednjem času je opazati živahno gi-

banje. — Pred par dnevi je narodnostni klub v Budimpešti imel svojo prvo sejo, na kateri se je govorilo o dosedanjem delovanju. Doslej se je vršilo nič manje nego 120 shodov za splošno volilno pravico, a vršilo se jih bo še 200. Seveda jih madjarske oblasti ovirajo v tem, kjer morejo ter prepovedujejo shode brez vsakega razloga. Poslanci so sklenili, da izpregovorijo v zbornici o tej stvari. Opazilo se je, da ni bilo v seji nobenega sbrskega radikalca.

* **Program tretje dume.** V program tretje dume sodi tudi reforma občinske in mestne uprave. Vlada se namerava pri teh reformah strogo držati reakcijskih načel. Nadalje javljajo iz politiških krogov, da ima predsednik druge dume Golovin, tudi sedaj nade, da postane predsednik tretje dume.

* **Statistika jezuitskega reda** podaja vrlo zanimive podatke. Po tej statistiki je v petero asistencijah v Italiji 1922 Jezuitov, na Angleškem 2754, na Francoskem 3087, na Španskem 3414, v Nemčiji 4336 Jezuitov. — Pri tem treba pomisлити, da asistencijo angleško obsega ne le Anglija, ampak tudi vse kolonije, asistenco špansko vsa Južna Amerika, dočim obsegajo asistenco nemško Nemčija, Avstro-Ogrska, Belgija in Holandska. Na Avstro-Ogrsko odpada 900 Jezuitov.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so zložili udeleženci letošnjega risarskega tečaja 6 K s pripomoju, da prevzamejo pri zgradbi konvikta vsa slikarska in plesarska dela. Gospa Marija Kiferle iz Medvod od prodanih knjižic: „Slovenska abeceda“ za ženska ročna dela 5 K. Tov. Josip Bertok iz Sp. Škofelj 4 K kot preostanek „taroka“.

Letnino za učiteljski konvikt sta plačala tov. Ivan Kvarin tov. Bogdana Žizek od Sv. Martina v Rožni dolini pri Celju. Hvala!

Tovariši in tovarišice, sezajte pridno po Žirovnikovih Narodnih pesmih za šolsko mladino!

Ker niso mogočni, hočejo biti smešni. „Slomškova zveza“ hoče pri razpisih učiteljskih mest priporočati krajnim šolskim svetom v prvi vrsti Slomškarje, potem pa tudi nas. Mi seveda s primerno zahvalo odklanjamo to klavno priporočilo, nasproti temu pa priporočamo brunnim Slomškarjem, na rajši posredujejo pri oddaji mežnarskih služb in pri oddaji služb farovških kuharic. Slomškarji in ti sodijo kategorično skupaj, mi in Slomškarji — pa ne.

Dodatek k razdelitvi učiteljev. „Slovenec“ je razdelil učitelje, ki ne spadajo k Slomškariji, na šest razredov. Razdelitev Slomškariji bi bila primeroma ta: 1. Neznajnejši. 2. Koristolovci. 3. Terejali in terejalke. „Slovenec“ ta razdelitev ne bo morda všeč, a mi mu priporočamo z mirno vestjo, da naj vse tri kategorije prizna, ker je to najprimernejša razdelitev poleg one, ki smo jo imenovali zadnjič.

Kaj rečejo na to naši nemški, napredni tovariši? Kakor znano, hodi zastopnik Nemcev v dež. šolskem svetu kranjskem s klerik lei. S pomočjo tega bodo klerikaleci prizadjali kdovekoliko krivic učiteljstvu. Kaj porečejo k temu nemški kolegi, ki jim je isto geslo kakor nam: Napredek in svoboda! Kako pa se strinja sedaj to s stanovsko zavestjo, če njih politiški somišljenik pomaga zatirati učiteljstvo?! Po tej poti ne pridejo nemški kolegi do svojega smotra, t. j. do svobodne šole.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani bi bila rada deležna tudi letošnje vinske trgatve. Znano nam je, da trpi vinogradnik veliko truda, znoja in žrtev, preden spravi pod streho svoj pridelek. Ko pa je to storjeno, je pozabljen trud in se veseli sadu svojega dela. Tu pa naj se spomni tudi velikega narodnega delavca, naše „Družbe sv. Cirila in Metoda“, in pevajoč v hramu, položi dar slovenski prosveti, ki jo ustvarja naša družba.

Družba sv. Cirila in Metoda razpolaga z večjim številom računskih listkov za gostilničarje in trgovce z napisom: „Mal položi dar domu na altar“, 2 vinarja se vračunata za „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Narodni gostilničarji in trgovci bi z uporabo teh listkov izdatno koristili našim slovenskim namenom, zato se pa nađejamo, da si jih naroče v